

1. TALIAŇSKÉ MESTSKÉ ŠTÁTY

- **Florencia, Janov, Benátky, Pisa** (od 12.st.)
- obchodníci, majitelia dielní, remeselníci, bankári
- zdroj **renesancie a humanizmu** (14.-16.st.)

6. Osvietenstvo – vek rozumu (17-18 st.)

- **pokrok vedy a techniky**
- **Objavy:** parný stroj, vakcíny, gravitácia, elektrina
- Centrá : **Londýn a Paríž**
- dôraz na vzdelanie v národnom jazyku
- osvietenci: **Montesquieu, Voltaire**
- Osvietenský panovník:** mal neobmedzenú moc, zavádzal reformy na zlepšenie postavenia ľudu

5. REFORMÁCIA A KATOL. REFORMA

Reformácia:

- r.1517- **Luter - 95 téz-** kritika cirkvi: prepych, nemorálnosť, spojenie cirk. a svetskej moci, predaj odpustkov...
- **snaha o nápravu pomerov v cirkvi**
- **Biblia** – základ viery
- **NOVÉ CIRKVI = protestanti:** Nemecko (luteráni-evanjelici), Švajčiarsko (kalvíni), Anglicko-anglikáni), Francúzsko (hugenoti)

Katolícka reforma (protireformácia):

- **Tridentský koncil** (1545–1563) => zmeny v kat. cirkvi
- 1540- **Spoločnosť Ježišova - jezuiti** (Ignác z Loyoly) – vzdelávanie, misie
- náboženské vojny – boj o moc pod zámkou náboženstva
- 30-r. vojna (1618-1648) – protestantské štáty proti Habs - **Vestfálsky mier**

2. EURÓPA SI PODNAŇUJE SVET

- r.1453 – Osmanskí Turci dobyli Byzantskú ríšu, zablokovali obch. cesty do Orientu => objavné plavby Európanov
- z Ázie: luxusný tovar, koreniny, hodváb

Bartolomeo Diaz - Mys dobrej nádeje (r.1488)

Krištof Kolumbus – objavenie Ameriky (r.1492)

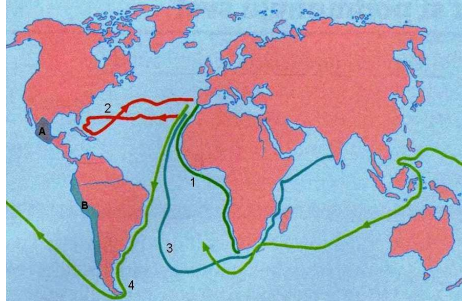
=> KONIEC STREDOVEKU ZAČ. NOVOVEKU

Amerigo Vespucci - podľa neho pomenovaná Amerika

Vasco da Gama - oboplával Afriku a objavil novú cestu do Indie (r. 1498)

Fernando Magalhães - prvý oboplával Zemeguľu

Rodí sa európska novoveká spoločnosť

4. SVETOVÉ HOSPODÁRSTVO A NOVÉ USPORIADANIE ŠTÁTOV

obchodný trojuholník: Amerika – Eu – Afrika:

- EU → AF: látky, zbrane, alkohol
- AF → AM: otroci
- AM → EU: drahé kovy, káva, tabak ...

- rast vzdelanosti, vznik univerzít
- nové výrobné postupy, hnojenie
- **manufaktúra (rukodielňa)** - deľba práce
- rozpad feudálneho poddanského systému
- od 17st. - **absolutizmus** (neskôr osvietený)

3. OBJAVITELIA A OBJAVOVANÍ

- **Cortés** dobyl ríšu **Aztekov**
- **Pizarro** dobyl ríšu **Inkov**
- 16.st. - Špan., Port., Brit., Niz. => **koloniálne mocnosti**

POJMY:

- ✓ **renesancia** – kultúrny a umelecký prúd – návrat k antickým ideálom (Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonaroti)
- ✓ **humanizmus** – myšlienkové hnutie – dôraz na štúdium človeka, prírody a sveta (Erasmus Rotterdamský, Thomas More, Niccolo Machiavelli)
- ✓ rozvoj vedy a techniky: Guttenberg - **knihlač** Koperník – **heliocentrizmus**
- ✓ **absolutizmus** – neobmedzená moc panovníka – samovládca
- ✓ **kolonializmus** – podmanenie a ovládanie slabších území mocnejším štátom

1. TALIAŇSKÉ MESTSKÉ ŠTÁTY

- **Florencia, Janov, Benátky, Pisa** (od 12.st.)
- obchodníci, majitelia dielní, remeselníci, bankári
- zdroj **renesancie a humanizmu** (14.-16.st.)

6. Osvietenstvo – vek rozumu (17-18 st.)

- **pokrok vedy a techniky**
- **Objavy:** parný stroj, vakcíny, gravitácia, elektrina
- Centrá : **Londýn a Paríž**
- dôraz na vzdelanie v národnom jazyku
- osvietenci: **Montesquieu, Voltaire**
- Osvietenský panovník:** mal neobmedzenú moc, zavádzal reformy na zlepšenie postavenia ľudu

5. REFORMÁCIA A KATOL. REFORMA

Reformácia:

- r.1517- **Luter - 95 téz-** kritika cirkvi: prepych, nemorálnosť, spojenie cirk. a svetskej moci, predaj odpustkov...
- **snaha o nápravu pomerov v cirkvi**
- **Biblia** – základ viery
- **NOVÉ CIRKVI = protestanti:** Nemecko (luteráni-evanjelici), Švajčiarsko (kalvíni), Anglicko-anglikáni), Francúzsko (hugenoti)

Katolícka reforma (protireformácia):

- **Tridentský koncil** (1545–1563) => zmeny v kat. cirkvi
- 1540- **Spoločnosť Ježišova - jezuiti** (Ignác z Loyoly) – vzdelávanie, misie
- náboženské vojny – boj o moc pod zámkou náboženstva
- 30-r. vojna (1618-1648) – protestantské štáty proti Habs - **Vestfálsky mier**

2. EURÓPA SI PODNAŇUJE SVET

- r.1453 – Osmanskí Turci dobyli Byzantskú ríšu, zablokovali obch. cesty do Orientu => objavné plavby Európanov
- z Ázie: luxusný tovar, koreniny, hodváb

Bartolomeo Diaz - Mys dobrej nádeje (r.1488)

Krištof Kolumbus – objavenie Ameriky (r.1492)

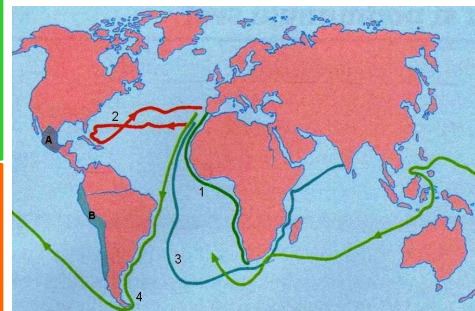
=> KONIEC STREDOVEKU ZAČ. NOVOVEKU

Amerigo Vespucci - podľa neho pomenovaná Amerika

Vasco da Gama - oboplával Afriku a objavil novú cestu do Indie (r. 1498)

Fernando Magalhães - prvý oboplával Zemeguľu

Rodí sa európska novoveká spoločnosť

4. SVETOVÉ HOSPODÁRSTVO A NOVÉ USPORIADANIE ŠTÁTOV

obchodný trojuholník: Amerika – Eu – Afrika:

- EU → AF: látky, zbrane, alkohol
- AF → AM: otroci
- AM → EU: drahé kovy, káva, tabak ...

- rast vzdelanosti, vznik univerzít
- nové výrobné postupy, hnojenie
- **manufaktúra (rukodielňa)** - deľba práce
- rozpad feudálneho poddanského systému
- od 17st. - **absolutizmus** (neskôr osvietený)

3. OBJAVITELIA A OBJAVOVANÍ

- **Cortés** dobyl ríšu **Aztekov**
- **Pizarro** dobyl ríšu **Inkov**
- 16.st. - Špan., Port., Brit., Niz. => **koloniálne mocnosti**

POJMY:

- ✓ **renesancia** – kultúrny a umelecký prúd – návrat k antickým ideálom (Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonaroti)
- ✓ **humanizmus** – myšlienkové hnutie – dôraz na štúdium človeka, prírody a sveta (Erasmus Rotterdamský, Thomas More, Niccolo Machiavelli)
- ✓ rozvoj vedy a techniky: Guttenberg - **knihlač** Koperník – **heliocentrizmus**
- ✓ **absolutizmus** – neobmedzená moc panovníka – samovládca
- ✓ **kolonializmus** – podmanenie a ovládanie slabších území mocnejším štátom

1. TALIANSKÉ MESTSKÉ ŠTÁTY

- **Florenca, Janov, Benátky, Pisa** (od 12.st)
- obchodníci, majitelia dielní, remeselníci, bankári
- zrod **renesancie a humanizmu** (14.-16.st.)

6. Osvietenstvo – vek rozumu (17-18 st.)

- **pokrok vedy a techniky**
- **Objavy:** parný stroj, vakcíny, gravitácia, elektrina
- Centrá : **Londýn a Paríž**
- dôraz na vzdelanie v národnom jazyku
- osvietenci: **Montesquieu, Voltaire**
- Osvietenský panovník:** mal neobmedzenú moc, zavádzal reformy na zlepšenie postavenia ľudu

5. REFORMÁCIA A KATOL. REFORMA

Reformácia:

- r.1517- **Luter - 95 téz**- kritika cirkvi: prepych, nemorálnosť, spojenie cirk. a svetskej moci, predaj odpustkov...
- **snaha o nápravu pomerov v cirkvi**
- **Biblia** – základ viery
- **NOVÉ CIRKVI = protestanti:** **Nemecko** (luteráni-evanjelici), **Švajčiarsko** (kalvíni), **Anglicko-anglikáni**, **Francúzsko** (hugenoti)

Katolícka reforma (protireformácia):

- **Tridentský koncil** (1545–1563) => zmeny v kat. cirkvi
- 1540- **Spoločnosť Ježišova - jezuiti** (Ignác z Loyoly) – vzdelávanie, misie
- náboženské vojny – boj o moc pod zámienkou náboženstva
- 30-r. vojna (1618-1648) – protestantské štáty proti Habs - **Vestfálsky mier**

2. EURÓPA SI PODNAŽUJE SVET

- r.1453 – Osmanskí Turci dobyli Byzantskú ríšu, zablokovali obch. cesty do Orientu => objavné plavby Európanov
- z Ázie: luxusný tovar, koreniny, hodváb

Bartolomeo Diaz - Mys dobrej nádeje (r.1488)

Krištof Kolumbus – objavenie Ameriky (r.1492)

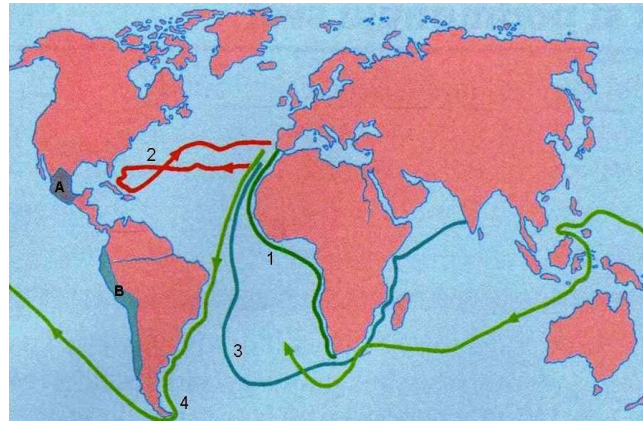
=> KONIEC STREDOVEKU ZAČ. NOVOVEKU

Amerigo Vespucci - podľa neho pomenovaná Amerika

Vasco da Gama - oboplával Afriku a objavil novú cestu do Indie (r. 1498)

Fernando Magalhães - prvý oboplával Zemeguľu

Rodí sa európska novoveká spoločnosť

4. SVETOVÉ HOSPODÁRSTVO A NOVÉ USPORIADANIE ŠTÁTOV

obchodný trojuholník: Amerika – Eu – Afrika:

- EU → AF: látky, zbrane, alkohol
- AF → AM: otroci
- AM → EU: drahé kovy, káva, tabak ...
- rast vzdelanosti, vznik univerzít
- nové výrobné postupy, hnojenie
- **manufaktúra (rukodielňa)** - del'ba práce
- rozpad feudálneho poddanského systému
- od 17st. - **absolutizmus** (neskôr osvietenký)

3. OBJAVITELIA A OBJAVOVANÍ

- **Cortés** dobyl ríšu **Aztekov**
- **Pizarro** dobyl ríšu **Inkov**
- 16.st. - Špan., Port., Brit., Niz. => **koloniálne mocnosti**

POJMY:

- ✓ **renesancia** – kultúrny a umelecký prúd – návrat k antickým ideálom (Leonardo da Vinci, Michelangelo Buonaroti)
- ✓ **humanizmus** – myšlienkové hnutie – dôraz na štúdium človeka, prírody a sveta (Erasmus Rotterdamský, Thomas More, Niccolo Machiavelli)
- ✓ rozvoj vedy a techniky: Guttenberg - **kníhtlač** Koperník – **heliocentrizmus**
- ✓ **absolutizmus** – neobmedzená moc panovníka – samovládca
- ✓ **kolonializmus** – podmanenie a ovládanie slabších území mocnejším štátom